

HÅNDBOG

FÆRDSELSTAVLER, GENERELT OM FÆRDSELSTAVLER

ANLÆG OG PLANLÆGNING

JUNI 2017

VEJREGLER

FORORD

Denne håndbog omhandler det generelle om færdselstavler og indgår i nedenstående serie af håndbøger om afmærkning med færdselstavler:

- **Generelt om færdselstavler**
- Advarselstavler
- Vigepligtstavler
- Forbudstavler
- Påbudstavler
- Oplysningstavler
- Undertavler
- Kant- og baggrundsafmærkning
- Tavleoversigt
- Midlertidig vejafmærkning

I serien af håndbøger indgår desuden to eksempelsamlinger:

- Parkeringsafmærkning
- Hastighedsafmærkning

Håndbogen er udført under vejregelgruppen om Vejafmærkning, der i perioden havde følgende sammensætning:

Civilingeniør Thorkild Vestergaard, Viborg Kommune (Formand)
Afmærkningstekniker Pia Brix, Vejdirektoratet (Projektleder)
Projektleder Lars Testmann, Rambøll (Fagsekretær)
Politiassistent Carl Aage Christensen, Nordjyllands Politi
Civilingeniør Maj-Britt Køppen Andersen, Roskilde Kommune
Landinspektør Jakob Risager, Aalborg Kommune
Civilingeniør Caroline Eiler Gotved, Københavns Kommune
Teknisk assistent Hanne Brauner Højmark, Vejdirektoratet

Konsulent:

Lars Testmann, Rambøll

INDHOLDSFORTEGNELSE

0	INDLEDNING	4
0.1	HÅNDBOGENS STATUS	4
0.2	ÆNDRINGER I FORHOLD TIL 2006 UDGAVEN	4
1	ALMINDELIGE BESTEMMELSER	5
2	ANVENDELSE AF FÆRDSELSTAVLER	9
3	FÆRDSELSTAVLERS UDSEENDE	10
4	FÆRDSELSTAVLERS SYNLIGHED	12
5	FÆRDSELSTAVLERS FORSTÅELIGHED	15
6	FÆRDSELSTAVLERS PLACERING	18
6.1	GENERELT	18
6.2	PLACERING I LÆNGDERETNING	20
6.3	PLACERING I HØJDE	21
6.4	PLACERING I TVÆRPROFIL	23

0 INDLEDNING

Håndbogen indeholder beskrivelser af det generelle om færdselsregulering ved brug af vejafmærkning.

0.1 HÅNDBOGENS STATUS

Håndbogen indeholder anbefalinger og bindende bestemmelser. De bindende bestemmelser er vist med grå markering og kildeangivelse som vist i følgende eksempel.

Bekendtgørelse om vejafmærkning, § 7

Færdselstavler opsættes i højre side af vejen i færdselsretningen. Dog kan færdselstavler opsættes i midterrabat eller venstre side af vejen eller ophænges over kørebanen, hvor vej- eller færdselsmæssige forhold gør det påkrævet.

Kilde: BEK nr. 1193 af 21. september 2016

Den øvrige tekst har status af vejledning, gode råd og eksempler.

0.2 ÆNDRINGER I FORHOLD TIL 2006 UDGAVEN

Håndbogen er tilpasset den nye vejregelskabelon. Derudover er håndbogen opdateret med nye bekendtgørelsestekster i:

- 2012 (BEK nr. 801 og 802 af 4. juli 2012)
- 2017 (BEK nr. 1193 og 1194 af 21. september 2016)

1 ALMINDELIGE BESTEMMELSER

Bekendtgørelse om vejafmærkning, § 1, stk. 2-3

Stk. 2. I de efterfølgende bestemmelser er afmærkningens normale udseende vist. Afmærkning, som uanset mindre afvigelser fremtræder som samme afmærkning som den viste, har samme betydning som denne. En samlet oversigt over de forskellige varianter af tavler findes på Vejdirektoratets hjemmeside.

Stk. 3. På offentlige veje kan oplysningerne angives på den efter forholdene mest hensigtsmæssige måde, når de alene gælder for fodgængere, eller når afmærkningen opstilles på separate stier, dvs. stier, der ikke ligger langs veje, som må benyttes af motorkøretøjer.

Kilde: BEK nr. 1193 af 21. september 2016

Bekendtgørelse om vejafmærkning, § 2

Uanset afmærkning kan køretøj, der anvendes ved vejarbejde, med fornøden forsigtighed føres således, som det er nødvendigt af hensyn til arbejdet.

Stk. 2. For udrykningskørsel og kørsel med forsvarets og redningsberedskabets køretøjer gælder de regler, der er fastsat herom. Det samme er tilfældet for andre grupper af trafikanter, for hvilke der er fastsat særlige regler, fx invalide.

Kilde: BEK nr. 1193 af 21. september 2016

Bekendtgørelse om vejafmærkning, § 3

Vejdirektoratet kan meddele en kommunal vejmyndighed dispensation fra bestemmelser, der er fastsat i denne bekendtgørelse jf. dog stk. 3.

Stk. 2. Transport- og Bygningsministeriet kan meddele Vejdirektoratet dispensation fra bestemmelser, der er fastsat i denne bekendtgørelse, jf. dog stk. 3.

Stk. 3. Dispensation fra bestemmelserne om E 49-52 i § 23 kan meddeles efter forhandling med Justitsministeriet.

Kilde: BEK nr. 1193 af 21. september 2016

Bekendtgørelse om vejafmærkning, § 67

Bekendtgørelsen træder i kraft den 1. oktober 2016.

Stk. 2. Bekendtgørelse nr. 802 af 4. juli 2012 om vejafmærkning ophæves.

Stk. 3. Hvor advarselstavlen *A 22 Børn* suppleret med undertavle med teksten »Skolepatruljen arbejder« tidligere har været anvendt, kan tavlekombinationen fortsat anvendes indtil den 1. januar 2022 til angivelse af, at skolepatruljen arbejder.

Stk. 4. Indtil den 1. august 2022 kan *E 31,1* bruges med det udseende, der fremgår af bekendtgørelse nr. 784 af 6. juli 2006 om vejafmærkning.

Stk. 5. Indtil den 1. august 2022 kan *E 91* bruges med gult blink.

Stk. 6. Indtil den 1. august 2022 kan *H 47* bruges med den tekst, der fremgår af bekendtgørelse nr. 784 af 6. juli 2006.

Stk. 7. Indtil den 31. december 2029 kan *E 34*, *M 13* og *M 16* bruges med det udseende, der fremgår af bekendtgørelse nr. 802 af 4. juli 2012.

Kilde: BEK nr. 1193 af 21. september 2016

Bekendtgørelse om anvendelse af vejafmærkning, § 1, stk. 3-4

Stk. 3. Der må ved offentlige veje kun anvendes afmærkning, der er vist eller omtalt i bekendtgørelse om vejafmærkning, eller som er godkendt af Vejdirektoratet, jf. dog stk. 4. Vej- og gadenavneskilte, husnumre og lignende betragtes i denne forbindelse ikke som vejafmærkning.

Stk. 4. Transport- og Bygningsministeriet kan godkende, at Vejdirektoratet anvender afmærkning, der ikke er vist eller omtalt i bekendtgørelse om vejafmærkning.

Kilde: BEK nr. 1194 af 21. september 2016

Bekendtgørelse om anvendelse af vejafmærkning, § 3

Før afmærkning etableres eller bestående afmærkning ændres, jf. afsnit I, kapitel 2 og 3, samt afsnit II, skal vejmyndigheden indhente samtykke fra politiet, se dog § 48, § 122 og § 135, stk. 5. Et sådant samtykke er dog ikke nødvendigt ved opstilling og ændring af vejvisningstavler, jf. afsnit III, men politiet kan af færdselssikkerhedsmæssige grunde forlange sådan afmærkning fjernet eller ændret. Ved afmærkning med variable tavler skal politiets samtykke også omfatte eventuelle manualer for styring af tavlerne og lignende.

Kilde: BEK nr. 1194 af 21. september 2016

Behandling af klager over kommuners afgørelser efter vejloven er henlagt til Vejdirektoratet jf. bekendtgørelse nr. 121 af 8. februar 2016.

Anmodning om afgørelse af tvistigheder, hvor Vejdirektoratet som vejmyndighed er part i sagen, indgives direkte til Transport-, Bygnings- og Boligministeriet.

Færdselsloven, § 95, stk. 1-3

Stk. 1. Transport-, bygnings- og boligministeren fastsætter bestemmelser om udformningen og betydningen af:

- 1) færdselstavler,
- 2) afmærkning på kørebanen,
- 3) signalanlæg og
- 4) anden afmærkning eller indretning på eller ved vej til regulering af eller til vejledning for færdslen.

Stk. 2. Færdselsreglerne kan fraviges ved afmærkning efter stk. 1.

Stk. 3. Transport-, bygnings- og boligministeren fastsætter endvidere bestemmelser om anvendelsen af afmærkningen i stk. 1, herunder om indhentelse af samtykke fra politiet.

Kilde: LBK nr. 38 af 5. januar 2017

Færdselsloven, § 96, stk. 2

Såfremt der opstår uenighed mellem politiet og vejmyndigheden om afmærkningen, afgøres sagen af transport-, bygnings- og boligministeren.

Kilde: LBK nr. 38 af 5. januar 2017

Bekendtgørelse om anvendelse af vejafmærkning, § 4

Ved pludselig opstået skade på vej eller bro, kan vejmyndigheden eller vejejerer uden forudgående samtykke foretage den nødvendige afmærkning. Politiet skal snarest underrettes om forholdet.

Kilde: BEK nr. 1194 af 21. september 2016

Vedrørende vejarbejder henvises til Håndbog om Afmærkning af vejarbejder.

Bekendtgørelse om anvendelse af vejafmærkning, § 5

Politiet skal foranledige, at manglende afmærkning etableres, og at uhensigtsmæssig afmærkning ændres.

Kilde: BEK nr. 1194 af 21. september 2016

Bekendtgørelse om anvendelse af vejafmærkning, § 6

Vejmyndigheden skal fjerne eller ændre vildledende afmærkning hurtigst muligt.

Kilde: BEK nr. 1194 af 21. september 2016

Jf. færdselslovens § 99, stk. 2 og 3.

Ved vildledende afmærkning forstås afmærkning eller anden form for information, som kan forvirre eller misinformere trafikanterne, eller bortlede trafikanternes opmærksomhed fra færdselstavler, vejvisningstavler eller medtrafikanterne til mulig ulempe eller fare.

Som eksempler på vildledende afmærkning/information kan nævnes:

- Anvendelse af symboler eller pile, som ikke er i overensstemmelse med vejenes geometriske udformning.
- Privates anvendelse af færdselstavler på reklamer eller anden information, som kan ses fra vej.
- Anvendelse af røde eller grønne lyskilder (fx parkeringshenviisning) i nærheden af signalanlæg.
- Reklamer, opsat i signalregulerede kryds, rundkørsler og vigepligtskryds, som kan bortlede trafikantens opmærksomhed fra vigepligtsafmærkning, signalregulering eller andre trafikanter, som trafikanten har vigepligt overfor.
- Hastighedsangivelse på en variabel tavle højere end den på strækningen permanent skilte.

Med hensyn til størrelsen af tavler henvises til Håndbog om Tavleoversigt.

2 ANVENDELSE AF FÆRDELSTAVLER

Bekendtgørelse om vejafmærkning, § 4, stk. 1-6

Der er følgende hovedtavler:

- 1) A: Advarselstavler.
- 2) B: Vigepligtstavler.
- 3) C: Forbudstavler.
- 4) D: Påbudstavler.
- 5) E: Oplysningstavler.

Stk. 2. Advarselstavler angiver fare. De opsættes i almindelighed kun, hvor faren vanskeligt kan forudses af trafikanterne eller er væsentlig større, end trafikanterne må forvente.

Stk. 3. Vigepligtstavler angiver vigepligtsforhold.

Stk. 4. Forbudstavler angiver særlige forbud.

Stk. 5. Påbudstavler angiver særlige påbud.

Stk. 6. Oplysningstavler angiver andre forhold af færdselsmæssig betydning.

Kilde: BEK nr. 1193 af 21. september 2016

Færdselstavler bør kun anvendes, hvor det er nødvendigt af hensyn til færdselssikkerheden eller trafikafviklingen.

Inden der træffes beslutning om anvendelse af en færdselstavle, bør det overvejes, om tavlen skal suppleres med eller eventuelt kan erstattes af vejvisningstavler, kant- og baggrundsafmærkning eller afmærkning på kørebanen.

Der bør ved beslutning om anvendelse af færdselstavler tages hensyn til, at unødigt anvendelse generelt kan svække respekten for tavlerne. Dette hensyn gælder især anvendelse af advarsels- og forbudstavler.

Det skal understreges, at vejafmærkning er en integreret del af vejen og bør indgå allerede i skitseprojekteringen. Herved sikres, at trafikanterne får den nødvendige information på det tidspunkt og det sted, hvor der er brug for den.

Samtidigt skal det sikres, at vejenes udformning ikke kommer i modstrid med informationerne fra afmærkningen med færdselstavler og på kørebanen.

3 FÆRDELSTAVLERS UDSEENDE

Bekendtgørelse om vejafmærkning, § 4, stk. 7

Færdselstavlernes udseende er angivet i det følgende.

Kilde: BEK nr. 1193 af 21. september 2016

Bekendtgørelse om vejafmærkning, § 5, stk. 1

Variable færdselstavler kan være sammensat af lyskilder eller være opbygget af lameller. Udseendet kan med det formål være ændret i nødvendigt omfang, jf. § 3. Røde kanter og røde symboler på hovedtavler skal dog forblive røde. Baggrundsfarven på lysende tavler kan være hvid eller sort. Variable færdselstavler har samme gyldighed som faste færdselstavler.

Kilde: BEK nr. 1193 af 21. september 2016

Bekendtgørelse om vejafmærkning, § 3

Vejdirektoratet kan meddele en kommunal vejmyndighed dispensation fra bestemmelser, der er fastsat i denne bekendtgørelse jf. dog stk. 3.

Stk. 2. Transport- og Bygningsministeriet kan meddele Vejdirektoratet dispensation fra bestemmelser, der er fastsat i denne bekendtgørelse, jf. dog stk. 3.

Stk. 3. Dispensation fra bestemmelserne om E 47-52 i § 23 kan meddeles efter forhandling med Justitsministeriet.

Kilde: BEK nr. 1193 af 21. september 2016

Bekendtgørelse om anvendelse af vejafmærkning, § 15

Lysende variable teksttavler skal udformes med hvid tekst på sort baggrund.

Kilde: BEK nr. 1194 af 21. september 2016

Færdselsloven, § 99, stk. 3

Genstande af den i stk. 2 nævnte art, der kan ses fra vej, kan af politiet forlanges fjernet, hvis de har lighed med afmærkning efter § 95, stk. 1, eller de i øvrigt kan virke vildledende eller være til ulempe for færdslen.

Kilde: LBK nr. 38 af 5. januar 2017

Bekendtgørelse om anvendelse af vejafmærkning, § 22

Bagsiden af færdselstavler skal være grå, hvis ikke andet er bestemt i forbindelse med de enkelte tavler. Variable tavler kan dog have sort bagside.

Kilde: BEK nr. 1194 af 21. september 2016

Den grå farve skal, jf. Udbuds- og anlægsskrifter for Afmærkningsmateriel, Almindelig arbejdsbeskrivelse (AAB) af 1. maj 2011, svare til RAL nr. 7000.

Bekendtgørelse om vejafmærkning, § 6, stk. 1

Midlertidige færdselstavler opbygges af den aktuelle hovedtavle eventuelt suppleret med en undertavle sat op på en gul baggrundsplade med sort kant.

Kilde: BEK nr. 1193 af 21. september 2016

4 FÆRDELSTAVLERS SYNLIGHED

Bekendtgørelse om anvendelse af vejafmærkning, § 7, stk. 1

Tavler skal have en sådan størrelse og anbringes på en sådan måde, at de, under hensyntagen til vejforholdene og trafikens hastighed både i lys og mørke, umiddelbart opfattes i tilstrækkelig afstand, og så tidligt at trafikanterne får tilstrækkelig tid til at reagere over for de forhold, som tavlerne vedrører.

Kilde: BEK nr. 1194 af 21. september 2016

Færdselstavler placeres, så de er iøjnefaldende, og således at deres symbol og eventuelle undertavle kan opfattes over en passende strækning.

I afsnittet om Færdselstavlers placering, afsnit 6.1 Generelt, er "passende strækning" behandlet nærmere.

Bekendtgørelse om anvendelse af vejafmærkning, § 21

Tavler, der angiver vigepligtsforhold ved vejkryds, skal altid være synlige, også i tilfælde af strøm-afbrydelse.

Kilde: BEK nr. 1194 af 21. september 2016

Færdselstavlers lystekniske egenskaber

Færdselstavler inddeles med hensyn til de lystekniske egenskaber i følgende materialetyper:

MATERIALETYPER	
Type 1	Diffust transmitterende Tavlerne er indefra belyste, og overfladen er et materiale, der tillader lyset indefra at lyse diffust igennem.
Type 2	Diffust reflekterende Tavlerne kaldes også ikke-reflekterende. Overfladen tilbagekaster lyset diffust.
Type 3	Retroreflekterende på korte til mellemlange afstande Tavlerne er forsynet med refleksfolie, der opfylder de krav som fremgår af bekendtgørelse om anvendelse af vejafmærkning (bilag 1) for type 3.
Type 4	Retroreflekterende til mellemlange afstande Tavlerne er forsynet med refleksfolie, der opfylder de krav som fremgår af bekendtgørelse om anvendelse af vejafmærkning (bilag 1) for type 4.
Type 5	Retroreflekterende på mellemlange til lange afstande Tavlerne er forsynet med refleksfolie, der opfylder de krav som fremgår af bekendtgørelse om anvendelse af vejafmærkning (bilag 1) for type 5.

Figur 4.1. Materialetyper.

Bekendtgørelse om anvendelse af vejafmærkning, § 7, stk. 3

Der må kun anvendes tavler med retroreflekterende overflader, der opfylder kravene i bilag 1.

Kilde: BEK nr. 1194 af 21. september 2016

Folier baseret på indkapslede refleksperler med materialetype 4 er følsomme over for fysiske påvirkninger, fordi indtrængende vand i foliens luftlommer reducerer retrorefleksionen betragteligt.

Visse typer af mikroprismatiske folier tåler vanskeligt hårdhændet rengøring.

Bekendtgørelse om anvendelse af vejafmærkning, § 7, stk. 2

Tavler skal være retroreflekterende eller belyst, medmindre andet er bestemt i de efterfølgende bestemmelser. Sorte symboler må dog ikke være retroreflekterende. Faste tavler på motorveje skal være retroreflekterende uanset om de er belyst. Det samme gælder på alle veje for *B 11 Ubetinget vigepligt* og *B 13 Stop*.

Kilde: BEK nr. 1194 af 21. september 2016

Bekendtgørelse om anvendelse af vejafmærkning, § 24, stk. 1

Anvendelse af belyste eller retroreflekterende færdselstavler må ikke ske på en sådan måde, at en færdselstavle vanskeliggør opfattelsen af andre færdselstavler. Særligt skal tavler, som angiver ubetinget vigepligt, være mindst lige så stærkt belyst eller retroreflekterende som andre tavler i umiddelbar nærhed.

Kilde: BEK nr. 1194 af 21. september 2016

Dette betyder, at vigepligtstavler skal have mindst samme luminans som vejvisningstavler og andre færdselstavler indenfor trafikantens synsfelt.

Færdselstavler, der vedrører samme trafikantinformation – fx forvarslingstavle og efterfølgende hovedtavle – bør have samme retrorefleksion og eventuelt belysning.

Færdselstavler anbragt på orienteringstavler bør mindst have samme retrorefleksion som orienteringstavlerne.

Bekendtgørelse om anvendelse af vejafmærkning, § 24, stk. 2

Tavler opsat på samme stander skal have samme type refleksmateriale. Dette gælder dog ikke for *N 42* opsat under *D 15* eller rutenumre opsat under *B 16*.

Kilde: BEK nr. 1194 af 21. september 2016

Til retroreflekterende tavler (materialetype 3 eller 4) benyttes den angivne materialetype til alle tavlefladens dele, dvs. bund, kant og symbol. Dog benyttes der til sorte symboler materialetype 2. Disse retningslinjer gælder også for færdselstavler anbragt på vejvisningstavler.

Bekendtgørelse om anvendelse af vejafmærkning, § 24, stk. 3-6

Stk. 3. På alle ubelyste tavler, der opstilles på motorveje, skal der anvendes materialetype 4. Dette gælder dog ikke *N 42, O 41, O 43* og *O 44*.

Stk. 4. Materialetype 4 anvendes på følgende tavler opstillet på almindelige veje: *A 22, A 72, A 73, A 92, B 13, C 11,1, C 11,2, C 12, C 19, C 42, D 11, D 15, D 16, E 11, E 42-45* og *P 11* samt *E 17 Fodgængerfelt*, når den er udefra belyst.

Stk. 5. På øvrige retroreflekterende tavler skal der anvendes materialetype 3. Materialetype 2 kan dog anvendes på ubelyste tavler opsat alene for trafikanter på stier.

Stk. 6. Til retroreflekterende overflader på *N 41* anvendes mindst materialetype 4 jf. kravene i bilag 1.

Kilde: BEK nr. 1194 af 21. september 2016

Til *E 11* tavlen bør anvendes materialetype 1, såfremt tavlen er indefra belyst. Såfremt den er udefra belyst eller ubelyst anvendes materialetype 4.

Bekendtgørelse om anvendelse af vejafmærkning, § 115, stk. 1

Ved fodgængerfelt uden signalregulering skal afmærkningen på kørebanen, jf. § 189, suppleres med tavle *E 17*, der skal være særskilt belyst. Tavlen kan dog udelades ved fodgængerfelt, der ligger umiddelbart efter en vige- eller stoplinje.

Kilde: BEK nr. 1194 af 21. september 2016

Med særskilt belysning menes enten indefra belyst eller direkte udefra belyst med selvstændigt belysningsarmatur. Vejbelysning alene oplyser ikke tavlen tilstrækkeligt.

Færdselstavler på stier

Som anført i ovenstående afsnit kan ubelyste tavler opsat alene for stitrafikanter anvendes med materialetype 2.

Færdselstavler, som udelukkende henvender sig til stitrafikanter, kan sædvanligvis ikke oplyses tilstrækkeligt af cykellygter.

Hvor der er vej- eller stibelysning, vil tavler i materialetype 2 være mere synlige end tavler i materialetype 3.

Hvis tavlerne ikke er synlige i tilstrækkelig afstand, bør det overvejes at belyse dem særskilt.

Med tilstrækkelig afstand forstås den afstand, som er nødvendig for at cyklister kan observere og reagere hensigtsmæssigt på tavlen. Det vil sige, at cyklister fx skal kunne nå at standse før en vigepligtstavle og nå at ændre kurs, hvor dette er nødvendigt.

Standselængden for cyklister er vist i Håndbog om Grundlag for udformning af trafikarealer i vejregelserien Fælles for by og land.

5 FÆRDELSTAVLERS FORSTÅELIGHED

Bekendtgørelse om vejafmærkning, § 8

Færdselstavler gælder normalt for al trafik i færdselsretningen. Deres betydning kan dog indskrænkes til kun at gælde for trafikken ad enkelte vognbaner. Dette kan på ophængte tavler tydeliggøres med nedadrettede pile eller vises på oplysningstavler, jf. § 23

Kilde: BEK nr. 1193 af 21. september 2016

Se nærmere herom i afsnit 6.1 Generelt.

Opsætning af færdselstavler på fælles stander

Bekendtgørelse om anvendelse af vejafmærkning, § 25, stk. 1

På samme stander må der for samme færdselsretning opsættes højst 2 hovedtavler med tilhørende undertavler.

Kilde: BEK nr. 1194 af 21. september 2016

Tavlekombinationer må ikke kunne give anledning til tvivl hos trafikanterne.

Bekendtgørelse om anvendelse af vejafmærkning, § 25, stk. 2

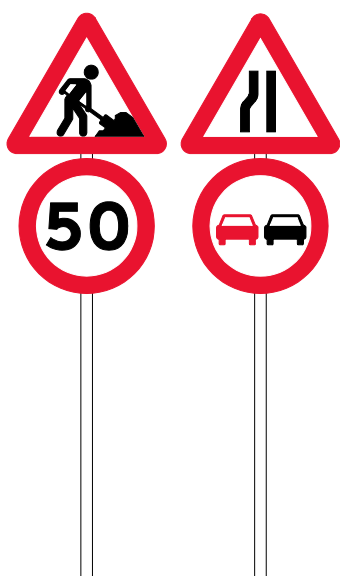
På stander med tavle, der angiver jernbaneoverkørsel, må der ikke opsættes andre tavler, medmindre dette fremgår af efterfølgende bestemmelser vedrørende de enkelte tavler.

Kilde: BEK nr. 1194 af 21. september 2016

Se Håndbog om Advarselstavler.

Tavler kan enten være hovedtavler eller undertavler.

Tavlerne anbringes normalt den ene under den anden, se figur 5.1, men tavlerne kan dog undtagelsesvis placeres ved siden af hinanden, især når de opsættes i skillerabat, hvor den venstre tavle gælder banen til venstre og den højre tavle banen til højre.

Figur 5.1. Tavlers normale placering.

Opsættes 2 tavler på én stander, og er der til den ene tavle knyttet undertavle(r), placeres tavlerne over hinanden, som vist på figur 5.2.

Figur 5.2. Tavlers placering på en stander med tilhørende undertavle til den ene tavle.

Tavler på samme stander bør angå samme forhold.

Det kan således være hensigtsmæssigt at opsætte en advarselstavle på samme stander som en forbudstavle, når forbuddet er begrundet med den fare, der advares imod.

Er der til begge tavler knyttet undertavle, placeres tavlerne over hinanden, som vist på figur 5.3.

Figur 5.3. Tavlers placering på en stander med tilhørende undertavler.

Når undertavlen gælder for begge hovedtavler, placeres tavlerne over hinanden, som vist på figur 5.4.

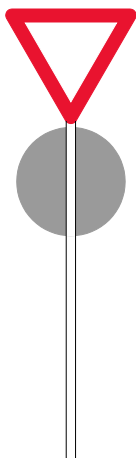
Figur 5.4. Tavlernes placering på en stander med en fælles undertavle.

Om placering af undertavler under hovedtavle se også Håndbog om Undertavler.

Er der opsat 2 færdselstavler på én stander, kan det af hensyn til trafikanternes opfattelse af informationerne undertiden være hensigtsmæssigt, at tavlerne gentages 50-100 m efter det første sæt tavler.

Tavler af forskellig form, som gælder for hver sin færdselsretning, bør ikke opsættes med bagsiden mod hinanden. Hvis det alligevel er nødvendigt, skal tavlernes størrelsesforhold i sådanne tilfælde være således, at trafikanternes opfattelse af den vigtigste af tavlerne ikke vanskeliggøres væsentligt, se figur 5.5.

C 19 må aldrig sættes bag på B 11. Tavlen opsættes i stedet under B 11, se figur 5.5

Figur 5.5. Placering af C 19 Indkørsel forbudt på samme stander som B 11 Ubetinget vigepligt.

6 FÆRDELSTAVLERS PLACERING

6.1 GENERELT

En færdselstavle, der er placeret, hvor trafikanten har vigepligt eller skal ændre retning, skal kunne observeres og læses i god tid. Det vil sige, at trafikanten skal kunne nå at reducere hastigheden og eventuelt standse før tavlen.

De enkelte tavlers placering, størrelse og reflekstyper er i disse håndbøger fastlagt ud fra ovennævnte betragtninger.

Med hensyn til størrelse og materialetype samt opstillingshøjde er dette angivet i Håndbog om Tavleoversigt.

Bekendtgørelse om vejafmærkning, § 7

Færdselstavler opsættes i højre side af vejen i færdselsretningen. Dog kan færdselstavler opsættes i midterrabat eller venstre side af vejen eller ophænges over kørebanen, hvor vej- eller færdselsmæssige forhold gør det påkrævet.

Kilde: BEK nr. 1193 af 21. september 2016

Bekendtgørelse om anvendelse af vejafmærkning, § 26, stk. 1

Færdselstavler skal placeres i højre side af vejen i færdselsretningen, medmindre andet fremgår af efterfølgende bestemmelser. På motorveje skal færdselstavler placeres ved begge sider af kørebanen.

Kilde: BEK nr. 1194 af 21. september 2016

Placering ved begge sider af kørebanen bør i øvrigt ske på veje med tættere trafik, hvor der er mere end én vognbane i den pågældende færdselsretning.

Tavlerne bør endvidere placeres ved begge vejsider, hvor vejforholdene i særlige tilfælde gør placering i højre side alene utilstrækkelig.

Tavlerne må kun placeres ved venstre side alene eller alene ophænges over kørebanen, hvor afmærkningen ved denne placering bliver så tydelig for de trafikanter, den henvender sig til, at en tavle i højre side fuldt forsvarligt kan undværes.

Placering ved venstre side alene kan endvidere ske, hvor der kan være tvivl om, hvilken kørebane tavlen gælder for.

Opsætning af tavler må ikke føre til, at oversigtsforholdene bliver dårlige, jf. Håndbog om Advarselstavler, tavle A 11.

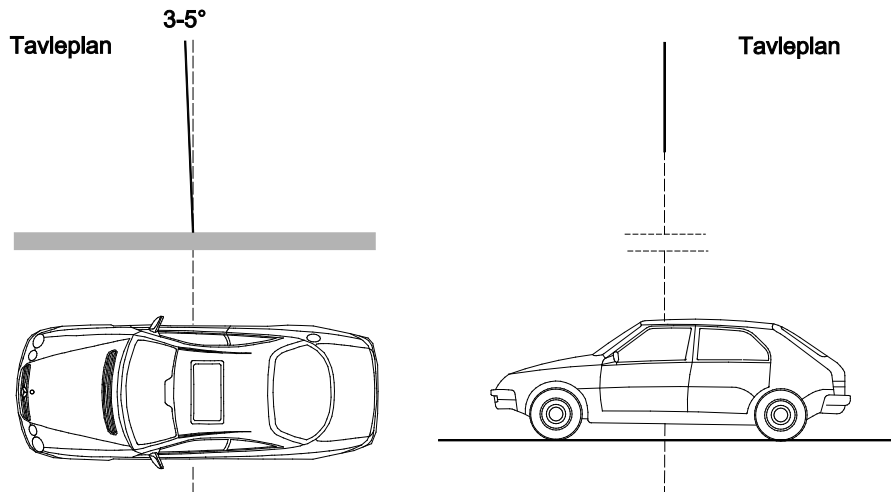
Færdselstavler skal opsættes således, at trafikanterne kan nå at opfatte hver enkelt tavles betydning, jf. afsnit 4 Færdselstavlers synlighed.

Tavler bør ikke placeres og udformes på en sådan måde, at de udgør en barriere for personer med funktionsnedsættelser (eksempelvis kørestolsbrugere).

Hvor der ofte er tæt trafik, bør placeringen så vidt muligt vælges således, at andre trafikanter ikke skjuler tavlerne.

Tavlerne bør placeres næsten vinkelret på den færdselsretning, de er gældende for. I særlige tilfælde (fx ved Y-kryds og lokalkørebaner) kan de drejes mod den kørebane, de gælder for.

For at undgå generende reflekser drejes tavlerne generelt ca. 3 - 5 grader bort fra normalen til vejen i opstillingspunktet, således at normalen til tavlefladen falder uden for vejbanen (til højre for betragteren).

Figur 6.1. Til venstre: Drejning af tavler ved siden af kørebanen for at undgå generende reflekser. Til højre: Tavler over kørebanen placeres normalt lodret.

Færdselstavler placeres, så de er iøjnefaldende, og således at deres symbol og eventuelle undertavle kan opfattes over en passende strækning. Ved bedømmelse af den tilstrækkelige strækningslængde, og dermed den tid hvor trafikanterne har mulighed for at opfatte tavlen, skal der tages hensyn til, at trafikanternes opmærksomhed kan være rettet mod andre vej- eller trafikforhold, og at tavlerne kan være dækket af andre trafikanter.

Den acceptable tid inden for hvilken trafikanterne kan observere og læse tavlen afhænger derfor bl.a. af hastigheden og trafiktætheden og ligger erfaringsmæssigt mellem 2 og 5 sekunder. Dette svarer til følgende strækningslængder (m):

Hastighed (km/t)	30	40	50	60	70	80	90	100	110	130
2 sek.	17	22	28	33	39	44	50	56	61	72
5 sek.	42	56	70	83	97	111	125	139	153	180

Figur 6.2. Acceptable strækningslængder (m) for trafikanters læsning af tavler ved forskellige hastigheder

Tabellens værdier for strækningslængder kan altså, afhængig af de trafikale forhold, benyttes til at bestemme placeringen af færdselstavler.

I veikryds er det vigtigt, at svingende trafikanter kan se tavlerne på den vej, de skal svinge ind på så betids, at svingningen om nødvendigt kan afbrydes uden ulempe for andre trafikanter. I mange veikryds vil dette kunne opnås ved at dreje tavlen mod den svingende trafikant ca. 15° om standrens lodrette akse.

Ved opsætning af færdselstavler bør det kontrolleres om ovennævnte krav er opfyldt, og om tavlerne kan ses rettidigt både om dagen og om natten. Det bør bl.a. sikres, at reflekterende tavler kan belyses af køretøjernes lygter, og at der ikke er genstande, der hindrer observationen af tavlerne.

En sådan kontrol bør foretages fra alle de vognbaner, tavlen har betydning for. Er det tvivlsomt, om tavlen kan ses fra forskellige synshøjder, bør kontrollen udføres både fra person- og lastbiler.

Årstiden kan ligeledes have indflydelse på, om tavlerne kan ses af trafikanterne. Der bør derfor udføres kontrol af tavlerne med passende mellemrum, og der bør eventuelt foretages beskæring, græsslåning mv. Ved kontrollen af tavlerne vil det også være hensigtsmæssigt at undersøge, om der forekommer generende spejling i tavlerne.

Færdselstavler bør gælde for al trafik på kørebane og cykelsti i retning mod tavlen. Skal en tavle kun gælde for en enkelt vognbane, bør dette vises ved at anføre færdselstavlen ved den pil, der viser den aktuelle vognbane på tavle *E 16 Vognbaneforløb*.

Skal en tavle ophængt over kørebanen kun gælde for en enkelt vognbane, bør den forsynes med undertavle med nedadrettet pil for at tydeliggøre, at tavlen kun gælder for den vognbane, den er ophængt over.

Tavlen placeres normalt midt over den pågældende vognbane, men hvis vognbanen forud for tavlen følger en kurve, kontrolleres det, om en flytning af tavlen i vejens længderetning eller en sideforskydning af tavlen vil give en bedre placering. En sideforskydning bør dog ikke overstige 0,5 m.

I visse tilfælde kan det være nødvendigt at ophænge tavler over alle vognbaner for at tydeliggøre informationen.

For visse færdselstavler gælder særlige regler med hensyn til placeringen til højre eller venstre for kørebanen eller over denne. Disse regler er angivet under omtalen af de pågældende tavler.

I veikryds, rundkørsler og lignende steder, hvor særligt lange køretøjer (dispensationskøretøjer) ofte kræver flytning af skiltestandere på grund af et usædvanligt stort arealbehov ved svingning, placeres tavlerne normalt uden for disse køretøjers "arealbehov". Hvis dette ikke kan gøres på en måde, så tavlerne er tilstrækkeligt synlige, kan tavlestanderne udføres således, at de fx ved hjælp af nøgle kan aflåses og flyttes ved køretøjets passage.

Med hensyn til placering henvises i øvrigt til teksten vedrørende de enkelte tavler.

6.2 PLACERING I LÆNGDERETNING

Færdselstavler bør ikke placeres med indbyrdes afstand under 50 m (på motorveje 100 m), medmindre vejforholdene gør det nødvendigt.

Afstanden i vejens længderetning mellem en færdselstavle og stedet, hvor eller hvorfra den gælder, er angivet under tavlegrupperne eller de enkelte tavler, jf. håndbøger om afmærkning med færdselstavler.

Færdselstavler, der gælder for en længere vejstrækning, gentages i passende afstand, hvis forholdene taler for det.

Afstanden mellem gentagelsestavler afhænger både af tavletypen og af vej- og trafikforholdene. Nærmere bestemmelser for opsætning af gentagelsestavler er angivet under de enkelte tavlegrupper eller tavler, jf. Håndbøger om afmærkning med færdselstavler i samme serie.

6.3 PLACERING I HØJDE

Bekendtgørelse om anvendelse af vejafmærkning, § 26, stk. 2

Færdselstavler kan i stedet for placering i vejside ophænges over kørebane. Sådanne tavler skal være placeret så højt, at de ikke indskrænker den fri højde over kørebanen.

Kilde: BEK nr. 1194 af 21. september 2016

Den fri højde er den højde, der gælder for strækningen, normalt 4,5 m.

Bekendtgørelse om anvendelse af vejafmærkning, § 26, stk. 3

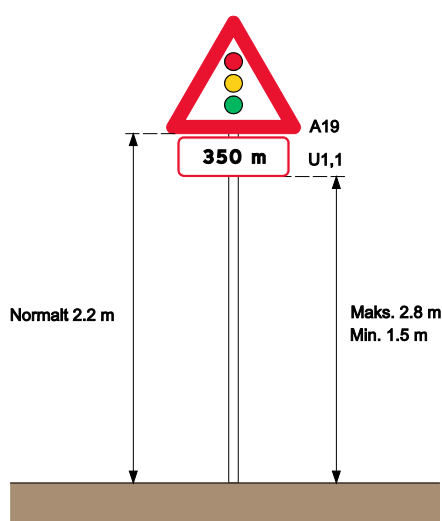
Placeres tavler over fortov eller cykelsti, eller hvor fodgængere hyppigt færdes, skal afstanden fra belægningsoverflade til underkant af tavle være mindst 2,2 m over fortov og mindst 2,3 m over cykelsti.

Kilde: BEK nr. 1194 af 21. september 2016

Færdselstavler bør normalt placeres 2,2 m over belægningsoverfladen målt til underkant på hovedtavle. På standere med to hovedtavler gælder højden på 2,2 m til underkant på nederste hovedtavle. Se figur 6.3.

Undtagelse herfra er placering over cykelsti og fortov. Der gælder afstand til underkant på nederste tavle uanset om det er en hovedtavle eller en undertavle.

Tavlerne bør ikke placeres højere end 2,8 m.

Figur 6.3. Tavlehøjde over kørebanens belægningsoverflade.

Tavler kan af hensyn til maskinelt arbejde, fx fejning eller snerydning, undtagelsesvis opsættes indtil 2,8 m over belægningsoverfladen – dog kun, hvis tavlerne ikke derved kommer væsentligt uden for trafikanternes synsfelt. Se figur 6.3.

For at sikre, at tavlerne ikke sættes for tæt på cykelsti hverken horisontalt eller vertikalt, er det vigtigt at overholde de på figur 6.3 og figur 6.4 angivne mål.

Hvor der er ringe risiko for, at tavlen dækkes af andre trafikanter, og hvor den ikke er placeret som nævnt ovenfor, kan afstanden fra belægningsoverflade reduceres til 1,5 m.

Bekendtgørelse om anvendelse af vejafmærkning, § 26, stk. 4-5

Stk. 4. På veje med tilladt hastighed på 60 km/h eller derover eller på veje med tæt trafik skal tavler placeres i en højde på mindst 1,5 m over vejen. Dette gælder dog ikke tavlerne A 75, D 15, D 16, N- og O-tavler samt P 11.

Stk. 5. På veje med tilladt hastighed under 60 km/h må følgende tavler ikke placeres lavere end 1,5 m over vejen:

- 1) Advarselstavlerne bortset fra A 75 og A 92.
- 2) Samtlige vigepligtstavler.
- 3) Forbudstavlerne C 31-36, C 42 og C 51-59.
- 4) Påbudstavlerne D 11, 4-11, 8, D 55 og D 56.
- 5) Oplysningstavlerne E 11, E 15-17, E 22, E 31, E 37, E 39-45, E 55, E 56 og E 68, 4.

Kilde: BEK nr. 1194 af 21. september 2016

Opmærksomheden henledes på, at der er særlige regler i forbindelse med afmærkning af vejarbejder, jf. Håndbog om Afmærkning af vejarbejder m.m.

Mindsteafstanden regnes fra belægningsoverflade til underkant tavle/undertavle.

Bemærk at zonetavler følger placeringsreglen for den indsatte hovedtavle.

I særlige tilfælde kan færdselstavler anbringes i lave rørgalger eller lavt på rørstandere. En sådan anbringelse kan anvendes, hvor den tilladte hastighed er mindre end eller lig med 60 km/h, eller hvor tavlen anvendes som helle- eller baggrundsafmærkning.

Der må ikke ved lav placering være risiko for, at tavlen dækkes af andre trafikanter, således at færdselssikkerheden forringes, og tavlen må ikke ved den lave placering være til gene for kørende eller gående.

Tavlen må heller ikke placeres lavt på steder, hvor der er risiko for, at tavlen dækkes af græs og bundbeplantering.

Afstanden fra overkant på lav tavle til belægningsoverflade skal normalt være mindre end eller lig 1,0 m. Se Håndbog om Påbudstavler, figur 2.4.

Bekendtgørelse om anvendelse af vejafmærkning, § 26, stk. 6

Tavler må ikke opsættes, så det medfører dårlige oversigtsforhold, jf. § 32.

Kilde: BEK nr. 1194 af 21. september 2016

Se Håndbog om Advarselstavler, tavle A 11 *Farligt veikryds, hvor den krydsende trafik har ubetinget vigepligt*.

Bekendtgørelse om anvendelse af vejafmærkning, § 26, stk. 7

Yderligere opstillingskrav kan være anført under de enkelte tavler.

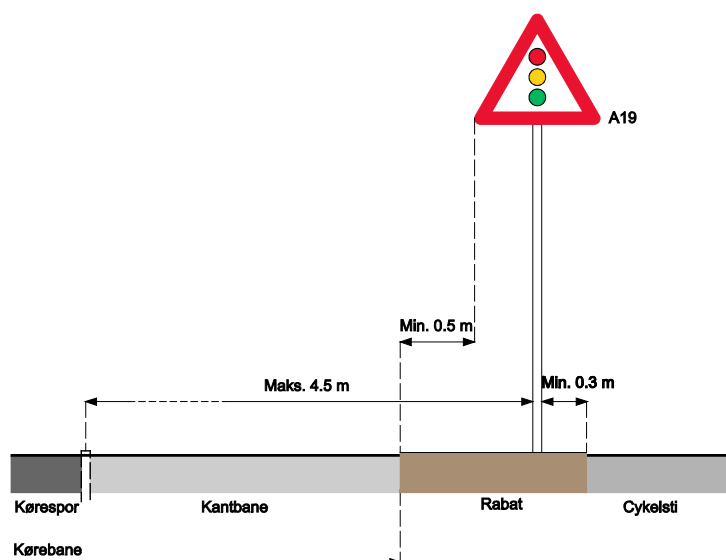
Kilde: BEK nr. 1194 af 21. september 2016

6.4 PLACERING I TVÆRPROFIL**Færdselstavlers afstand fra kørebane kant****Bekendtgørelse om anvendelse af vejafmærkning, § 27, stk. 1**

Afstanden fra kant af kørebane til tavlekant eller stander skal være mindst 0,5 m. På midterheller, deleheller og midterrabatter skal afstand fra kantbane dog mindst være 0,3 m. Afstanden fra kanten af højre vognbane til en færdselstavles midtlinje må ikke overstige 4,5 m, hvis tavlen henvender sig til trafikanter på kørbane.

Kilde: BEK nr. 1194 af 21. september 2016

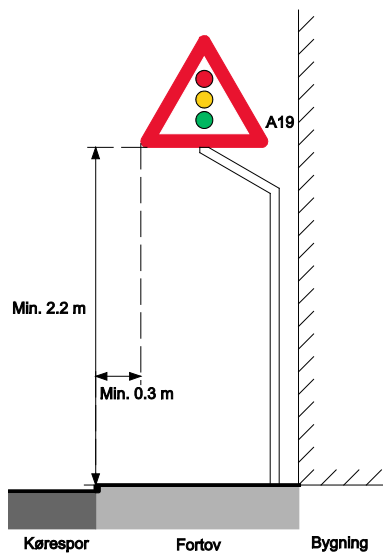
Se figur 6.4.

Figur 6.4. Afstande til kørebane kant på almindelig vej samt til cykelsti.

Tavlerne bør opsættes så nær kørbane, at de fremstår tydeligt for trafikanterne.

På veje inden for tættere bebygget område kan tavler, der opsættes på fortovej, medføre gener for gående, når kravet om 0,5 m afstand fra kørebane kant skal overholdes. Færdselstavler kan i disse tilfælde eventuelt opsættes ved fortovejets bagkant, hvis tavlernes synlighed ikke forringes væsentligt derved. Eventuelt kan tavlerne udkrages over fortovet eller opsættes på forkrøppet stander. Se figur 6.5.

Figur 6.5. Forkrøppet stander.

På motorveje bør afstanden fra kørebane kant til tavlekant/stander være mindst 1,5 m – ved nødspor dog mindst 0,75 m. Er der autoværn nærmere kørebane kanten end de nævnte afstande bør færdselstavlerne opsættes bag autoværnet, således at ingen del af tavlen er nærmere kørebane kanten end autoværnets bagkant.

Når færdselstavler ikke placeres bag autoværn, bør der ved udførelsen af standerne tages hensyn til faren ved påkørsel af disse. Vedrørende udførelsen af standerne til færdselstavler henvises til Håndbog om projektering af afmærkningsmateriel.

Færdselstavlers afstand til kanten af cykelsti

Er der en skillerabat mellem kørebane og cykel/gangsti, bør færdselstavlerne opsættes i denne.

Bekendtgørelse om anvendelse af vejafmærkning, § 27, stk. 2

Afstanden fra kanten af cykel- og fællessti til tavlestander må ikke være under 0,3 m. Denne afstand kan reduceres, såfremt der er vejudstyr tættere på cykelstikanten, og tavlestanderen ikke kan placeres mere hensigtsmæssigt, fx i bagkant af fortov.

Kilde: BEK nr. 1194 af 21. september 2016

Hvis der er plads bør afstanden være større end 0,3 m.

I skarpe sving kan cyklister have behov for større afstand til faste genstande.

Undersøgelser har vist, at det er forbundet med stor uheldsrisiko for cyklisterne at placere standere og lignende nærmere på cykelstikanten end 0,3 m. Ved nyanlæg og ombygning bør intet vejudstyr stå tættere end 0,3 m fra cykelstikant.

I det omfang, det er muligt, bør også eksisterende vejudstyr flyttes. Hvor der ikke er skillerabat mellem kørebanen og cykelsti, opsættes færdselstavlerne, på fortov eller i rabat.

For at gøre færdselstavlerne mere iøjnefaldende, kan udkragning over cykelstien være påkrævet.

Niels Juels Gade 13
Postboks 9018
1022 København K
Telefon 7244 3333

vd@vd.dk
vejdirektoratet.dk

vejregler@vd.dk
vejregler.dk

EAN: 9788793394049

